

INFORMACIJA O PLANU ISPUNJENJA ZAVRŠNIH MJERILA ZA PRIVREMENO ZATVARANJE PREGOVORA U POGLAVLJU 9 – FINANSIJSKE USLUGE

I INFORMACIJE O POGLAVLJU

Finansijske usluge su od velikog značaja za dobro funkcionisanje unutrašnjeg tržišta Evropske unije, kao jednog od temelja evropske integracije.

Politika finansijskih usluga u okviru Evropske unije treba da doprinese obezbjeđenju zaštite potrošača, promovisanju tržišnog integriteta i podsticanju investicija, rasta i zaposlenosti.

Stabilnost finansijskog sistema je, naročito nakon izbijanja finansijske krize 2008, jedan od ključnih prioriteta Unije, a za njeno očuvanje kontinuirano se preduzimaju brojne reforme u oblasti unapređenja finansijske regulative i jačanja finansijske supervizije.

Pravna tekovina EU u oblasti finansijskih usluga obuhvata pravila osnivanja, funkcionisanja i kontrole finansijskih institucija u oblasti bankarskog poslovanja, osiguranja, penzija pod pokroviteljstvom poslodavca, tržišta hartija od vrijednosti i investicionih usluga i infrastrukture finansijskih tržišta.

Poglavlje Finansijske usluge se sastoji od četiri potpoglavlja:

- Bankarstvo i finansijski konglomerati,
- Osiguranje i penzijsko osiguranje pod pokroviteljstvom poslodavca,
- Infrastruktura finansijskih tržišta,
- Tržišta hartija od vrijednosti i investicione usluge.

Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 21. III 2013. donijela Odluku o obrazovanju Radne grupe za pripremu pregovora o pristupanju Crne Gopre Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 9 – Finansijske usluge („Sl. list CG“, br. 31/13). Vlada je usvojila Pregovaračku poziciju za predmetno poglavlje 9. X 2014. Kako bi rad u ovoj oblasti na sveobuhvatniji i kvalitetniji način mogao da prati novonastale okolnosti i aktuelne izazove pregovaračkog procesa koji se odnose na ispunjenje završnih mjerila Vlada Crne Gore je na sjednici od 18. VI 2015. donijela Odluku o izmjeni i dopunama Odluke o obrazovanju radne grupe za pripremu pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko

poglavlje 9 – Finansijske usluge („Sl. list CG“, br. 36/15). Inovirani sastav Radne grupe za poglavlje 9 broji 37 članova i šeficu radne grupe. Od toga, 31 član je imenovan ispred državnih institucija, a sedam u ime civilnog sektora u Crnoj Gori.

Poglavlje 9 – Finansijske usluge je otvoreno na Međuvladinoj konferenciji održanoj 22. VI 2015.

II AKTIVNOSTI NA ISPUNJENJU ZAVRŠNIH MJERILA

I MJERILO: Crna Gora pokazuje napredni nivo usklađenosti s evropskim zakonodavstvom u oblasti bankarstva i finansijskih konglomerata, posebno u vezi s kapitalnim zahtjevima, nadzorom finansijskih konglomerata, zaštitom depozita, reorganizacijom i likvidacijom kreditnih institucija i pokazuje spremnost za sprovođenje pravne tekovine od dana pristupanja

Po pitanju usklađivanja s Direktivom 2014/59 EU (BRRD) o uspostavljanju okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicionih društava, Centralna banka je u skladu s ranijim planom pripreme regulative utvrdila radne verzije **Zakona o sanaciji banaka** i **Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o bankama** i u julu 2017. ih dostavila Ministarstvu finansija na dalju proceduru. Cilj takvog plana je bio da se prije usvajanja novog **Zakona o kreditnim institucijama** (u PPCG 2018-2020 planiran za prvi kvartal 2019, pod nazivom Zakon o bankama), a koji se priprema u okviru Tvining projekta, usvoji Zakon o sanaciji banaka koji omogućava pravne pretpostavke za uspostavljanje funkcije sanacije, osnivanje sanacionog fonda i sprovođenje mogućih mjera sanacije, s tim da se odmah nakon usvajanja novog Zakona o kreditnim institucijama pristupi odgovarajućim izmjenama i dopunama Zakona o sanaciji banaka, radi njegovog potpunog usklađivanja sa zahtjevima iz BRRD-a.

Polazeći od činjenice da je u okviru tvining projekta već otpočela priprema novog Zakona o kreditnim institucijama, ocijenjeno je racionalnim da se novi Zakon o kreditnim institucijama i inoviranje postojeće verzije Zakona o sanaciji banaka vrše uporedo, kako bi oba zakona bila usvojena istovremeno. Tvining projektom je planirano da konačna radna verzija novog Zakona o kreditnim institucijama bude završena u posljednjem kvartalu tekuće godine. U istom roku je planirano i inoviranje postojeće radne verzije Zakona o sanaciji kreditnih institucija, nakon čega će ova dva zakona biti dostavljena nadležnom ministarstvu na dalju proceduru.

U toku su aktivnosti na izradi novog Zakona o zaštiti depozita u skladu s Direktivom 14/49 o sistemima osiguranja depozita, čije je donošenje bilo planirano za IV kvartal 2018, nakon čega bi se pristupilo izradi podzakonske regulative, kao i izradi nove Metodologije za obračun premije na bazi rizika. Imajući u vidu gore navedene razloge koji su doveli do utvrđivanja novog roka za izradu konačne radne verzije novog Zakona o kreditnim institucijama i inoviranja postojeće radne verzije Zakona o sanaciji kreditnih institucija, to

je rok za usvajanje Predloga zakona o zaštiti depozita pomjeren za IV kvartal 2019. kada će se istovremeno usvojiti i Predlog zakona o kreditnim institucijama i Predlog zakona o sanaciji kreditnih institucija jer se ista direktiva (BRRD) implementira kroz sva tri zakona.

U okviru aktivnosti za usklađivanje pravnog okvira s EU zakonodavstvom, 11. IV 2018. notifikacijom Ministarstva finansija o potpisivanju Tvining ugovora za projekat "Podrška regulaciji finansijskih usluga", kojim su obuhvaćeni propisi iz oblasti bankarstva, osiguranja i tržišta kapitala, zvanično je otpočeo ovaj projekat. Krajem istog mjeseca intenzivno su započete aktivnosti na izradi novog Zakona o kreditnim institucijama, kao prioriteta i seta podzakonskih akata kojima se vrši usklađivanje postojećeg pravnog okvira sa Direktivom 2013/36 EC i Regulativom 575/2013 kojima će se u nacionalno zakonodavstvo implementirati standardi Bazela III. Pored pomenutog zakona, u okviru ovog projekta će biti pripremljene odluke kojima će se urediti adekvatnost kapitala kreditnih institucija, velike izloženosti, LCR pokazatelj, upravljanje rizicima, naknade, uslovi za sticanje kvalifikovanog učešća i uslovi koje moraju ispunjavati članovi upravljačkih tijela kreditnih institucija.

U cilju stvaranja pravnih pretpostavki za primjenu Međunarodnog standarda finansijskog izvještavanja 9 (IFRS 9) kojim se zamjenjuje Međunarodni računovodstveni standard 39 (IAS 39), Centralna banka je u oktobru 2017. usvojila sljedeće podzakonske akte:

- 1) Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama,
- 2) Odluku o izmjenama Odluke o izvještajima koji se dostavljaju Centralnoj banci,
- 3) Odluku o kontnom okviru za banke,
- 4) Odluku o dopunama Odluke o adekvatnosti kapitala banaka.

Usvajanjem ovih propisa stekli su se uslovi da banke koje posluju u Crnoj Gori, počev od 1. I 2018. finansijsku imovinu i obaveze vrednuju u skladu sa IFRS 9, kao i da izvještavaju Centralnu banku na izvještajnim obrascima prilagođenim ovom standardu.

U oktobru 2017. usvojen je **Zakon o finansijskom lizingu, faktoringu, otkupu potraživanja, mikrokreditiranju i kreditno-garantnim poslovima**. Ovim zakonom su pored već regulisanih finansijskih usluga (mikrokreditiranje i kreditno-garantni poslovi) regulisane i druge finansijske usluge (lizing, faktoring, otkup potraživanja), kao i osnivanje, poslovanje i kontrola poslovanja privrednih društava pružalaca ovih usluga.

U decembru 2014. Centralna banka je usvojila **Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o načinu obračunavanja i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite**. Usvajanjem ove odluke izvršeno je spovođenje Direktive 2011/90 o izmjeni dijela II Priloga I Direktive 2008/48/EZ, koji se odnosi na dodatne pretpostavke za obračunavanje efektivne kamatne stope.

U novembru 2014. usvojene su **Izmjene i dopune odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama** kojima su, između ostalog, obavezane banke da usvoje posebne strategije za postupanje s nekvalitetnim kreditima u trogodišnjem periodu, da utvrde godišnje operativne ciljeve za izvršavanje tih strategija i izvještavaju Centralnu banku na kvartalnoj osnovi o njihovoj realizaciji.

II MJERILO: Crna Gora pokazuje napredni nivo usklađenosti s evropskim zakonodavstvom u oblasti osiguranja i profesionalnih penzija, posebno u vezi životnog osiguranja, reosiguranja, posredovanja u osiguranju, osiguranja od odgovornosti za motorna vozila, direktivama Solventnost II i IORP i pokazuje spremnost za sprovođenje pravne tekovine od dana pristupanja

U dijelu aktivnosti izrade novog **Zakona o osiguranju**, nakon potpisivanja ugovora u vezi sa projektom iz instrumenta pretpristupne pomoći, počele su projektne aktivnosti koje za cilj imaju pružanje ekspertize neophodne za transponovanje relevantnih EU propisa u crnogorsko zakonodavstvo.

Agencija za nadzor osiguranja je sprovela dodatne aktivnosti na **Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o obaveznom osiguranju u saobraćaju**, nakon sprovedene javne rasprave. Trenutno je nacrt navedenog zakona u postupku dobijanja mišljenja Evropske komisije. Usvajanje Zakona planirano je u IV kvartalu 2018. Predložene izmjene predviđaju dalje usaglašavanje s Direktivom 2009/103/EZ o osiguranju od građansko-pravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila i obavezi osiguranja od te odgovornosti i Regulativom (EZ) br. 785/2004 o zahtjevima za osiguranje za vazdušne prevoznike i operatore vazduhoplova. Predviđeno je i usaglašavanje postojećih odredbi s odredbama drugih zakona iz oblasti osiguranja, kao i odlaganje deregulacije obaveznog osiguranja, što je rezultat izvršene analize stanja na tržištu osiguranja u Crnoj Gori.

Izrađen je **Nacrt smjernica o upravljanju društvima za osiguranje** sa ciljem da se društvima za osiguranje ukaže na buduće regulatorne zahtjeve u dijelu upravljanja u skladu s principima Solventnosti I. Nacrt smjernica je postavljen na internet stranici Agencije, na javnu raspravu, koja je trajala do kraja juna 2018.

Savjet Agencije za nadzor osiguranja je 5. IV 2018. usvojio Smjernice o bližoj sadržini Pravilnika o uslovima i načinu saosiguranja i reosiguranja.

Početkom januara 2018. Agencija je izradila **Nacrt izmjena Pravilnika o deponovanju i ulaganju sredstava tehničkih rezervi i kapitala društava za osiguranje**, koji je proslijeđen Ministarstvu finansija na dalju proceduru. Izmjene ovog pravilnika usmjerene su na usklađivanje s izmjenama Zakona o osiguranju i omogućavanje društvima za osiguranje novih vidova ulaganja sredstava tehničkih rezervi, uz poštovanje principa sigurnosti, ekonomičnosti i prometljivosti. U cilju omogućavanja dalje diversifikacije, analizirane su mogućnosti ulaganja u oblike imovine koje je predviđala direktiva iz oblasti

Solventnost I, dok će sloboda izbora investicija koja je predviđena Direktivom 2009/138/EZ o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) biti omogućena tek pristupanjem Crne Gore Evropskoj uniji.

Na osnovu Zakona o osiguranju, u 2017. Savjet Agencije za nadzor osiguranja donio je 29. IX 2017. **Pravilnik o sadržini izvještaja, obavještenja i drugih podataka koji se dostavljaju Agenciji za nadzor osiguranja i o načinu i rokovima njihovog dostavljanja, u cilju preciznijeg uređenja obaveze izvještavanja** („Sl. list CG“, br. 63/17) i **Pravilnik o bližim uslovima za prenos poslova društava za osiguranje**, kojim su bliže uređeni uslovi pod kojima se može izvršiti prenos izdvojenih poslova društva za osiguranje na druga pravna lica („Sl. list CG“, br. 63/17).

U dijelu podzakonske regulative, Agencija je, u junu 2016. usvojila **Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o uslovima za polaganje, načinu polaganja i programu stručnog ispita za obavljanje poslova ovlašćenog aktuara** („Sl. list CG“, br. 38/16) kojim su, između ostalog, dodatno uređeni uslovi za imenovanje komisije za stručni ispit i predavača za obuku i polaganje predmeta koji su dio stručnog ispita za obavljanje poslova ovlašćenog aktuara.

Agencija za nadzor osiguranja je preduzela aktivnosti na usklađivanju podzakonskih akata s računovodstvenom direktivom i s tim u vezi izvršeno je usklađivanje s Direktivom 91/674 krajem 2015. usvajanjem **Pravilnika o bližem sadržaju izvještaja o spoljnoj reviziji u društvu za osiguranje** („Sl. list CG“, br. 65/15), **Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o sadržini izvještaja, obavještenja i drugih podataka koje društvo za osiguranje dostavlja Agenciji za nadzor osiguranja i o načinu i rokovima njihovog dostavljanja** („Sl. list CG“ br. 78/15) i **Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o kontnom okviru društva za osiguranje** („Sl. list CG“ br. 78/15).

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju („Sl. list CG“ br. 55/16), čije je izmjene inicirala Agencija za nadzor osiguranja, stupio je na snagu 25. VIII 2016.

Novi **Zakon o likvidaciji i stečaju društava za osiguranje** („Sl. list CG“ br. 42/15), koji je usklađen s Direktivom 2001/17, stupio je na snagu 5. VIII 2015.

III MJERILO: Crna Gora pokazuje napredni nivo usklađenosti s evropskim zakonodavstvom u oblasti infrastrukture finansijskog tržišta, posebno u pogledu finalnog saldiranja i aranžmana finansijskih kolaterala i pokazuje da će biti spremna za sprovođenje pravne tekovine od dana pristupanja

Zakon o tržištu kapitala („Sl. list CG“ br. 1/18) stupio je na snagu 12. I 2018, a time i transponovane odredbe Direktive 98/26/EC o konačnosti poravnanja u platnim sistemima i sistemima hartija od vrijednosti. U Zakonu su definisani pojmovi “sistem za saldiranje finansijskih instrumenata”, “učesnik”, “centralna druga ugovorna strana”, “operater sistema” i sl, kao i odredbe koje se odnose na postupak insolventnosti učesnika u sistemu.

U oblasti infrastrukture finansijskih tržišta, u januaru 2018. uveden je sistem ciklusa poravnanja drugog radnog dana čime je ostvarena harmonizacija procesa poravnanja u skladu sa inicijativom T2S (Target2 Securities).

Usvojena su **Pravila o načinu upisa i vođenja registra emitenata hartija od vrijednosti** kod Komisije za hartije od vrijednosti ("Sl. list CG", br. 30/15).

U okviru nadzornih aktivnosti Komisije, nastavljena je kontrola implementacija preporuka FSAP misije za finansijsku infrastrukturu.

IV MJERILO: Crna Gora pokazuje napredni nivo usklađenosti s evropskim zakonodavstvom u oblasti tržišta hartija od vrijednosti i investicionih usluga, posebno u pogledu Direktive o tržištu finansijskih instrumenata (MiFID), prospekta, transparentnosti i tržišnih zloupotreba i pokazuje da će biti spremna za sprovođenje pravne tekovine od dana pristupanja.

Skupština je 19. I 2018. usvojila **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o investicionim fondovima i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o dobrovoljnim penzionim fondovima**. Izmjene navedenih zakona se odnose na usvajanje preporuka Komiteta eksperata Savjeta Evrope za evaluaciju mjera u borbi protiv pranja novca i finansiranja terorizma (MONEYVAL). Konkretno preporuke su sastavni dio predloga Akcionog plana za unpređenje sistema sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

Skupština je 26. XII 2017. usvojila **Zakon o tržištu kapitala** kojim se na sveobuhvatan način uređuje trgovanje finansijskim instrumentima, osnivanje i poslovanje učesnika na tržištu kapitala, obezbjeđuje transparentnije, sigurnije i efikasnije funkcionisanje tržišta kapitala, unapređuje zaštita klijenata i omogućava adekvatniji i efikasniji nadzor u potupku primjene zakona. Zakon je usklađen s osnovnim EU direktivama i uredbama koje uređuju ovu oblast i postavlja osnov za dalje usklađivanje s implementirajućim direktivama i regulatorno-tehničkim standardima.

U skladu sa Zakonom o tržištu kapitala, "Komisija za hartije od vrijednosti" nastavlja poslovanje kao "Komisija za tržište kapitala".

Komisija za hartije od vrijednosti usvojila je sljedeće pravne akte: Pravila o izmjeni i dopuni Pravila o kontroli poslovanja sa hartijama od vrijednosti ("Sl. list CG", br. 21/15), Pravilnik o izmjenama Pravilnika o naknadama za rad Komisije ("Sl. list CG", br. 25/15), Pravila o izmjeni Pravila o metodologiji za obračunavanje neto vrijednosti imovine zatvorenih investicionih fondova ("Sl. list CG", br. 26/15), Pravila o postupku i rokovima za isplatu vlasnika investicionih jedinica ("Sl. list CG", br. 30/15), Pravila o izmjeni Pravila o izdavanju dozvole za rad i davanju saglasnosti društvima za upravljanje investicionim fondovima ("Sl. list CG", br. 30/15), Pravila o izmjenama Pravila o načinu upisa i vođenja registra emitenata hartija od vrijednosti kod Komisije za hartije od vrijednosti ("Sl. list CG", br. 30/15), Pravila o izmjeni pravila o utvrđivanju bližih uslova za sticanje zvanja investicionog menadžera investicionog fonda ("Sl. list CG", br. 30/15), Pravila o pravu na dobijanje informacija o hartijama od vrijednosti upisanim u registar Centralne depozitarne agencije ("Sl. list CG",

br. 30/15), Pravila o izmjeni i dopuni Pravila o bližim uslovima za izdavanje saglasnosti za kvalifikovano učešće u društvu za upravljanje ("Sl. list CG", br. 33/16), Pravila o bližem postupku prenošenja upravljanja investicionim fondovima na drugo društvo za upravljanje ("Sl. list CG", br. 43/16) i Pravila o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih izvještaja emitenata hartija od vrijednosti ("Sl. list CG", br. 83/16)

Komisija za hartije od vrijednosti je usvojila podzakonska akte za implementaciju Zakona o investicionim fondovima i poboljšanja načina poslovanja na tržištu kapitala.

Komisija za hartije od vrijednosti je 11. II 2016. donijela mišljenje u vezi sa članom 185 stav 2 Zakona o investicionim fondovima ("Sl. list CG", br. 54/11).

V MJERILO: Crna Gora pokazuje stabilnost i nezavisnost regulatornih i nadzornih institucija s adekvatnim administrativnim kapacitetima za primjenu i sprovođenje pravne tekovine od dana pristupanja u oblasti finansijskih usluga

U Londonu je 16. XI 2017. u sjedištu Evropskog nadzornog tijela za bankarstvo - EBA, održan sastanak predstavnika EBA i supervizorskih tijela zemalja regiona, na kojem je dogovoreno da se susreti organizuju dva puta godišnje u vidu sastanka predviđenog radnim planom EBA-e (kao SEE forum) i radionice, koju bi održali eksperti EBA na odabranu temu iz oblasti supervizije banaka, kao i da se formira zajednička baza za razmjenu podataka.

U Londonu je 22. X 2015. u sjedištu EBA, potpisan Sporazum o saradnji između EBA i supervizorskih tijela zemalja regiona, kojim ove zemlje stiču status ravnopravnog učešća u razmjenama informacija sa zemljama članicama EU, u oblasti poslovanja i supervizije bankarskih sistema. Sporazum predstavlja rezultat višegodišnjih aktivnosti u okviru projekta "Bečka inicijativa 2" koji je bio usmjeren na razvijanje konkretnih aranžmana za saradnju između zemalja regiona i EBA. Sporazum dobija na značaju kada se ima u vidu dominantno učešće banaka iz zemalja EU u vlasničkoj strukturi banaka koje posluju u Crnoj Gori. Predmetnim sporazumom obezbjeđuju se uslovi za učešće predstavnika Centralne banke Crne Gore u svim bankarskim supervizorskim koledžima, koje redovno organizuju supervizorski autoriteti za banke čije supsidijarne banke posluju u Crnoj Gori. U okviru gore navedene saradnje, svake godine će se, najmanje jednom, organizovati sastanak supervizora, na kojem će biti razmijenjene ključne informacije o poslovanju grupacije.

Agencija za nadzor osiguranja je, nakon višegodišnje međunarodne saradnje, 9. XI 2016. potpisala više unilateralnih sporazuma o saradnji sa supervizorima iz zemalja u kojima određena međunarodna osiguravajuća grupacije posluje.

Sporazum omogućava svim supervizorima potpisnicima bolji uvid u poslovanje grupacije, otvara mogućnost zajedničkih neposrednih kontrola i obezbjeđuje pravo na pravovremenu informisanost o materijalno značajnim novinama u poslovanju grupacije, što bi bilo od posebnog značaja za adekvatnu reakciju i mjere u kriznim situacijama.

Predstavници Komisije za hartije od vrijednosti učestvovali su na sastancima Radne grupe regulatora tržišta kapitala Zapadnog Balkana „Diverzifikacija finansijskog sistema u cilju povećanja investicija“, u organizaciji Regionalnog savjeta za saradnju (Regional Cooperation Council, RCC) održanim u Beču. 19. XII 2017. i 17. IV 2018. Sastanci su održani sa ciljem ispitivanja mogućnosti za širu integraciju tržišta kapitala i predstavljanje informacija o trenutnom statusu razvoja tržišta kapitala, postojećim regulatornim reformama, kao i izazovima i potrebama za daljim unapređenjima. Uspostavljanje “Radne grupe za regionalni razvoj tržišta kapitala” predstavlja realizaciju prve aktivnosti definisane Višegodišnjim akcionim planom za regionalnu ekonomsku oblast Zapadnog Balkana.

Predstavници Komisije za hartije od vrijednosti su, u oktobru 2016, u Ljubljani potpisali Deklaraciju o saradnji sa regulatorima iz regiona (Slovenija, Hrvatska, Bosna i Hercegovina, Republika Srpska, Srbija i Makedonija). Osnovni cilj Deklaracije je uspostavljanje i održavanje fer, efikasnih i stabilnih tržišta kapitala. Deklaracija predviđa osnivanje Stalne konferencije nacionalnih regulatora tržišta kapitala i formiranje stalnih radnih grupa koje će se baviti aktuelnim pitanjima u vezi sa tržištem kapitala.

PREDLOG ZAKLJUČAKA:

- 1) Vlada Crne Gore je, na sjednici od _____ 2018, razmotrila i usvojila Informaciju o planu ispunjenja završnih mjerila za privremeno zatvaranje pregovora u poglavlju 9 – Finansijske usluge.
- 2) Zadužuje se Ministarstvo finansija da intenzivira aktivnosti na pripremi predloga zakona utvrđenih Programom rada Vlade za 2018. i Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji i to:
 - do kraja IV kvartala 2018. Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obaveznom osiguranju u saobraćaju;
 - do kraja IV kvartala 2019. Predloga zakona o kreditnim institucijama;
 - do kraja IV kvartala 2019. Predloga zakona o sanaciji kreditnih institucija;
 - do kraja IV kvartala 2019. Predloga zakona o zaštiti depozita;
 - do kraja IV kvartala 2019. Predloga zakona o dodatnom nadzoru finansijskih konglomerata;
 - do kraja IV kvartala 2019. Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stečaju i likvidaciji banaka;
 - do kraja IV kvartala 2019. Predloga zakona o dobrovoljnim penzionim fondovima;
 - do kraja IV kvartala 2019. Predloga zakona o osiguranju (Solventnost II);
 - do kraja IV kvartala 2019. Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu kapitala;
 - do kraja IV kvartala 2019. Predloga zakona o investicionim fondovima;

- do kraja IV kvartala 2019. Predloga zakona o alternativnim investicionim fondovima.
- 3) Preporučuje se da Centralna banka Crne Gore, Agencija za nadzor osiguranja i Komisija za tržište kapitala imenuju svoje predstavnike u svojstvu posmatrača u tri evropska nadzorna tijela: Evropskom nadzornom tijelu za bankarstvo (EBA), Evropskom nadzornom tijelu za osiguranje i penzijsko osiguranje pod pokroviteljstvom poslodavca (EIOPA) i Evropskom nadzornom tijelu za hartije od vrijednosti i tržišta kapitala (ESMA), shodno svojim nadležnostima, neposredno prije pristupanja EU.